

Ernek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvennyolcadik évfolyam.

50. szám.

Debrecen, 1928 december 15.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Egyházkerületünk közgyűlésének állásfoglalása a lelkészválasztási törvényjavaslat tárgyában.¹

448. szám.

Az Országos Zsinat 243—1928. sz. határozatával a zsinatelőké-zítő bizottság lelkészválasztási albizottsága által a lelkészi állások betöltése tárgyában beterjesztett törvénytervezetet egyelőre nem vette érdemleges tárgyalás alá, hanem azt át tanulmányozás és hozzászólás céljából a magyarországi összes református egyházmegyékhez azon felhívás kapcsán tette le, hogy az ezen törvénytervezetre vonatkozó megjegyzéseiket és felterjesztéseiket illetékes egyházkerületük útján, ezek határozatával együtt, legkésőbb az 1928. év végéig a zsinathoz terjesszék fel.

Mielőtt a nyilatkozásra felhívott egyházmegyék és egyházkerületek a javaslattal érdemben foglalkoztak volna, a debreceni egyház presbiteriuma egy eléggé éles hangmodorban tartott bírálat kíséretében feliratot intézett az Országos Zsinathoz, melyet egyúttal az összes egyházkerületek, egyházmegyék és a magyarországi egyházak összes presbiteriumaihoz a „Vasárnap” című egyházi lap útján megküldött. Ebben a határozatában a debreceni egyház presbiteriuma állást foglal a jelenleg érvényben levő E. T. II. tc.-nek további érvényben tartása mellett, a következő alapelvek szerint:

1. Továbbra is maradjon fenn a jelenlegi törvénynek a presbiterium által kezdeményezhető meghívásra vonatkozó rendelkezése, mely a gyülekezet szabad lelkészmeghívási jogát biztosítja;

2. továbbra is maradjon fenn a jelenlegi törvény szerint a gyülekezetnek szabad és közvetlen lelkészválasztási joga;

3. e két alapvető nagy elv keretein belül tegyen meg a Zsinat minden lehető a visszaélések kiküszöbölésére és szigorú megtorlására.

¹ Az előterjesztési és a határozati rész a Maklárty Károly egyházkerületi jegyző és tanácsbíró fogalmazása. A közgyűlés a határozati részen csak egy stiláris módosítást tett és azt dr. Révész Imre indítványára az utolsó bekezdéssel megpótolta.

Kétségen felül áll, hogy ez a határozat az egyházmegyék véleménynyilvánítására lényeges befolyást gyakorolt és bizonyára ennek a körülménynek tulajdonítható elsősorban, hogy több egyházmegye állásfoglalása a debreceni presbiterium határozatával lényegileg azonos.

Az egyes egyházmegyék beterjesztett álláspontja a következőkben foglalható össze:

Az *alsós-abolcs—hajdúvidéki* egyházmegye a hivatalos lelkészválasztási törvénytervezetet még tárgyalás alapjául sem minősíti elfogadhatónak. Kívánja a ma érvényes lelkészválasztási törvény további fenntartását, a következő módosításokkal:

1. Az érdemesebb és szolgálatban idősebb lelkészek előhaladásának megkönnyítése végett a segédlelkészek és hitoktatók háttérbeszorítását tartja szükségesnek. Evégből az egyházakat I. és II. oszt. egyházakká kívánja osztályozni. Nem jeli azonban meg, hogy ez az osztályozás miféle elv alapján történjék. Valószínűnek látszik, hogy az egyházak osztályozását a lelkészi javadalom mértéke szerint kívánja eszközölni.

Javaslatára szerint II. oszt. egyházakba a rendes lelkészek bármikor, a nem rendes lelkészek oklevelük keltétől számított két év elteltével, I. oszt. egyházakba pedig a rendes lelkészek meghívás esetére bármikor, pályázat útján azonban három évi II. osztályú szolgálat után, míg a nem rendes lelkészek oklevelük keltétől számított öt év elmúltával volnának választhatók.

A meghívás útján történő választást minden megokolás nélkül a presbiterium abszolút többségének jogerős határozatához, vagy a választók általános többségének írásban beterjesztett akaratához kívánja kötni.

A próbaszónoklat engedélyezését megfelelő ellenőrzés mellett engedélyezni kívánja.

A *békésháti* egyházmegye véleményes javaslata nem érkezett be.

A *beregi* egyházmegye a hivatalos törvénytervezetet jelenlegi formájában nem tartja elfogadhatónak, de hogy miért nem, vagy hogy miként kívánná a lelkészválasztási törvénymódosítást, arról egyetlen szóval sem nyilatkozik.

A *biharérmelléki* egyházmegye a hivatalos törvénytervezetet tárgyalás alapjául sem tartja el-

fogadhatónak. Az érvényben levő törvény fenn-tartását kívánja, a következő kiegészítésekkel:

1. Minden lelkészjellegű egyénről a püspöki hivatalok által törzskönyv vezetendő. Nem szól azonban a javaslat arról, hogy az a törzskönyv mit tartalmazzon.

2. Figyelemreméltó a javaslatnak a cserére vonatkozó tervezete. E tervezet szerint „lelkész-átcsereelő bizottság” volna egyházkerületenként választandó oly módon, hogy az egyházkerületek közgyűlései 2—2, az egyházmegyék közgyűlései 3—3 tagot választanának e bizottságba, 3 évre szóló megbízatással. Hivatalból lennének tagjai a bizottságnak az egyházkerületek püspökei és az egyházmegyék esperesei. A kerületenként választandó bizottság évenként kétszer az egyházkerületi gyűlésekkel kapcsolatosan tartaná üléseit. három tag kívánságára azonban bármikor összehívandó volna. Az átcsereelés történhetné az egyes lelkészek írásban bejelentett kérésére, vagy szolgálati érdekből a bizottság rendelkezésére. Átcsereélhető volna az a lelkész, kinek működése szolgálati helyén a bizottság megállapítása szerint a gyülekezet szempontjából nem kívánatos, vagy ellene olyan panasz tétetett, mely bár súlyos fegyelmi vétséget képez, de mégsem olyan nagymérvű, mely állá- elvesztését vonhatná maga után és más egyházban való munkálkodása még építő és áldásos lehet. Ha az átcsereelés ugyanazon egyházmegye területén történik, akkor abban annak az egyházmegyének megbízottjai és az egyházkerület képviselői határoznának. Ha az átcsereelés más egyházmegyébe történik, akkor a kerület képviselői mellett az érdekelt egyházmegyék megbízottai, ha pedig más kerületbe történik, akkor az érdekelt kerületek képviselői az érdekelt egyházmegyék espereseivel együttesen határoznának. A bizottság tagjai kétharmadrészben paróchus lelkészek közül volnának választandók.

Az átcsereelésre vonatkozó indokolt határozat ellen a kézbesítéstől számított 8 nap alatt úgy a gyülekezetek, mint az átcsereelt lelkészek felelősséggel élhetnének az egyházmegyéi, illetőleg az egyházkerületi bírósághoz, mely véglegesen dönt. Az eljárás négy hónap alatt mulhatatlanul befejezendő. Úgy az egyházmegyéi, mint az egyházkerületi lelkész-átcsereelő bizottságok és bíróságok határozataikban és ítéleteikben mindig azt tartoznának mérlegelni, hogy az átcsereelt lelkésznek gyülekezetében való további megléte maradásának közgyülekezeti szempontból lehet-e áldásos és hasznos, vagy kívánatosabb-e és parancsolóan szükséges-e az adott körülmények között az áthelyezés sürgős foganatosítása.

3. A javaslat meghívás útján történő választás esetére úgy óhajt intézkedni, hogy az állás megüresedése után 15 nap alatt az esperes a lelkész-átcsereelő bizottság egy tagjával kiszáll és ez alkalomra a gyülekezeti választókat a megelőző vasárnapon szószékéből történő meghirdetéssel közgyűlésre összehívja, amikor is a választók nyilatkoznak, hogy a lelkész a meghívás útján kívánják-e betölteni, megnevezvén egyúttal a meg-

hívandót, illetőleg meghívandókat. A kiküldöttek nyomban megállapítják a meghívandóul kijelölt lelkész, illetőleg lelkészek választhatóságát s a meghívási eljárást azonnal megejtik. Ha azonban a kiküldötteknek a meghívandóul megnevezettek választhatósági jogát illetőleg aggályaik volnának, a választó közgyűlést 8 napra elnapoják.

A szavazás csak 20 választónak kívánságára volna elrendelendő. Ha a gyülekezet közgyűlése 20—20 választó aláírásával több jelöltet nevez meg meghívandóul, a megnevezettek között azonnal szavazás volna elrendelendő és a leadott szavazatok abszolút többségét megnyert jelölt meghívás útján megválasztottnak volna kijelentendő.

A választás ellen a gyülekezet választóinak legalább 20% a emelhetne írásban beterjesztett panaszt.

4. Pályázat esetére a jelenlegi törvények volnának alkalmazandók azzal a különbséggel, hogy a választógyülekezet presbiteriumának és az egyházkerületi lelkész-átcsereelő bizottságak joga volna két-két pályázót a gyülekezetbe meghallgatásra kijelölni és őket megválasztásra ajánlani, kik azonban a gyülekezetben csak megfelelő ellenőrzés mellett és csupán a nappali órákban tartózkodhatnának.

5. Panasz esetén a foganatosított bírói vizsgálat megállapítása szerint ha a választásnál elutasítás, vesztegetés stb. volna megállapítható, vagy a gyülekezet a választást külső befolyás mellett eszközölte volna, így választói jogával visszaélt, ez esetekre a gyülekezet további választási jogát elveszítene s a választást a pályázók közül az egyházmegyéi közgyűlés ejtené meg. A választási visszaélésekben részes egyházi hivatalnokok és választók fegyelmiileg volnának büntetendők, más vallású egyéneknek, vagy hatósági személyeknek a választásba való beavatkozása a választás megsemmisítését vonná maga után.

A debreceni egyházmegye teljes egészében elfogadja a debreceni református egyház presbiteriumának ismertetett indítványát, azzal a hozzáadással, hogy a pályázó lelkészek a választó egyház presbiteriumának meghívására, kellő ellenőrzés mellett, az esperes által kitűzött napon, bemutatkozó istentiszteletet tarthassanak.

A felsőszabolcsi egyházmegye a hivatalos törvénytervezetet tárgyalási alapul sem tartja elfogadhatónak. Főként azért, mert az a választás szabadságát lényegesen korlátozza, a meghívási eljárás bevált rendszerét lehetetlenné teszi, hosszadalmas és bonyolult választási rendszert inaugurálna, a cserére vonatkozó tervezetével a lelkészi tekintélyt lealacsonyítaná és új választási szervek beállításával hierarchikus rendszer kialakulását tenné lehetővé.

A ma érvényes tövények alapulvétele mellett kívánja az eddig bevált meghívási rendszer további fenntartását, azzal a pótlással, hogy már a meghívást megelőzőleg is 3—4 lelkésznek kellő felügyelet melletti próbaszónoklat tartását kívánja engedélyezni.

Pályázat útján választás esetére egy vegyes bizottság által 3 egyénnek a kijelölését kívánja.

Érdekes és újszerű a javaslatnak az a terveze, hogy mivel egyetemes egyházunkban sok olyan ú. n. exponált hely van, ahol egy esetleg elhibázott választás helyre nem hozható kárt eredményezhet, ezek az exponált helyek egyházmegyénként volnának nyilvántartandók s ezekben a lelkészi állás csak bizonyos szolgálati év eltöltése után volna elnyerhető, esetleg a felsőbb hatóság jelölése mellett.

Kívánja a választási eljárás lényeges meg-
rövidítését, a paphallgató küldöttségek kiküszöbölését, a választási bizottság elnökségének panaszjogát, végül a választásnak, mint törvénytelennek, megsemmisítését abban az esetben is, ha nem a lelkész, hanem érdekében más követi el a visszaélést.

A *hevesnagykunsági* egyházmegye a hivatalos törvénytervezetet tárgyalási alapul sem véli elfogadhatónak. Azonosítja magát a debreceni presbiterium álláspontjával. Kívánja azonban a próbaszónoklat megfelelő ellenőrzés melletti engedélyezését és azt, hogy szabálytalan választás esetére ne csak a megválasztott, hanem a visszaélést elkövetett bármelyik pályázó is fegyelmi felelősség alá vonassék.

A *középszabolcsi* egyházmegye általános irányelvek alapján foglalkozik a lelkészek áthelyezése, meghívása, a lelkészi állásokra vonatkozó pályázat és jelölés, a szorosán vett lelkészválasztás s végül a pályázó lelkésznek a választógyülekezetben való megjelenése kérdéseivel.

1. A lelkészek áthelyezését, amennyiben azt az egyházi közérdek, vagy a lelkészek jogos magánérdeke kívánja, helyesnek tartja, mert úgy véli, hogy e kérdést elsősorban az egyházi közérdek szempontjából kell elbírálni s egyedül döntő az, hogy ne legyen egy életre összekötve az az egyház és az a lelkész, kik együtt eredményesen és harmonikusan működni képtelenek. Az áthelyezésre vonatkozó kérelmet vagy az áthelyezést kérő lelkészek maguk, vagy az egyházlátogatók jelentéseire támaszkodva, az egyházmegyék elnöksége terjeszthetné elő akkor, ha az közérdekből elkerülhetetlennek mutatkozik. Az egyházak maguk közvetlenül nem kérelmezhetnék az áthelyezést, mert esetleges ellenszenv könnyen veszélyeztetné a lelkész tekintélyét s az egyház nyugalma. Az érdekelt lelkész, vagy az egyházmegyei elnökség kezdeményezésére megindított áthelyezési eljárásnál a lelkész és gyülekezet előzetes meghallgatásával az egyházmegyei és egyházkerületi lelkész-elhelyező bizottság foglalkoznék s az áthelyezést magát az egyházkerület elnöksége eszközölné oly módon, hogy a közérdekből áthelyezett lelkész javadalmi csonkulást ne szenvedjen.

Feltétlenül szükségesnek tartja az egyházmegye, hogy a hivatalból való áthelyezés, mint fegyelmi büntetés, a fegyelmi büntetések közé is felvétessék, mert a pénzbüntetés túlságosan enyhe és az azon helyről való elmozdítás túlságosan súlyos büntetése közé a fegyelmi úton hivatalból való áthelyezés helyesen és szükségszerűen alkalmazható. A fegyelmileg áthelyezésre ítélt lelkész az

egyházkerületi elnökség által volna hivatalból áthelyezendő, tekintet nélkül az áthelyezés következtében beálló javadalomvesztésre.

2. Meghívás útján választás esetére a mai törvényes rendelkezések további fenntartását kívánja.

3. Pályázat útján való választás esetére az egyházmegye beleszólási jogot kíván biztosítani úgy a jelölésnél, mint magánál a választásnál az egyházi felsőbb hatóságok részére. Kívánja, hogy a pályázók közül legalább 3, de legfeljebb 6 pályázó jelöltessék ki és a választás csupán ezek között legyen megejthető.

Kívánja, hogy a választást magát egy vegyes bizottság ejtse meg, melyben egyenlő számmal legyen képviselve a választóegyház presbiteriuma és az egyházmegyei tanácsbírók küldöttsége, kikhez elnökül az egyházkerületeknek egy kiküldöttje legyen delegálva. A választásnak ilyen úton való eszközölését az egyházmegye jogfosztásnak nem minősíti, mert a szabad választás korlátlanúsága meghívás esetére a gyülekezet részére teljesen biztosítva van, pártok alakulásának esetére azonban kívánatos és szükséges útját vágni a bekövetkező kerteskedésnek, etetésnek, itatásnak, jelöltekkel a javadalomra való nemtelen alkudozásnak, az eszközökben nem válogató törtetésnek, amely körülmények idáig is súlyosan veszélyeztették egyházaink és lelkészeink kívánatos tekintélyét. Az eredeti törvénytervezetnek idevonatkozó intézkedéseit az egyházmegye nehézkességeknek, szövevényeseknek és sok időt igénylőknek minősíti.

4. Kívánja a próbaszónoklatnak a presbiterium-meghívására kellő ellenőrzés mellett leendő megengedését 3—6 jelölt számára, mert a választóegyház érdekében állónak tartja, hogy az egyháztagek összesége láthassa és hallhassa azt, akit lelkészül meghívni, illetőleg megválasztani kíván.

(Vége következik)

A nyolcosztályú elemi iskola.

Az 1868. évi XXXVIII. t.-c. megalkotásának 60-ik évfordulóján dr. gróf Klebelsberg Kunó, vallás- és közoktatásügyi Miniszter törvényjavaslatot terjesztett a Kormányzó úr elé az elemi népiskolai oktatás 8 osztályú reformja tárgyában. Az új törvényjavaslat pontos szöveget még nincs módunkban ismerni. Csak a napi sajtó híradása nyomán tudjuk, hogy az lényegében azonos azzal a rendelettel, melyet a Kultuszminiszter 1913—1928. sz. alatt a nyári folyamán az Országos Közoktatásügyi Tanács-hoz intézett.

A korszakos tanügyi reform közvetlenül érinti és érdekli magyar reformárus egyházunkat is. Kívánatos, hogy az egyházi közvélemény azzal idejekorán foglalkozzék és minél szélesebb körben, a hozzászólások minél nagyobb számával, igyekezzék a törvény életbelépése idejére előkészülni.

Ezt célozza ez a hozzászólás is, melyet remélhetőleg hamarosan követni fognak a tanügyi kérdésekkel szívesen foglalkozó szakemberek illetékes hozzászólásai.

Európa nyugati országainak az a kulturális nívója, melyhez a trianoni hóhérbéke mielőbbi megváltoztatása szempontjából is hozzá kell a magyarságnak a kulturális szupremácia dokumentálása végett simulnia, szomorúan aktuálissá teszi annak a módozatnak a megtalálását, amellyel különösen az alsóbb néprétegek kulturális emelése és szélesebbkörű iskolázottsága biztosítható.

Mert a magyarságnak nem az a baja, mintha országunk nem rendelkezne magasabb iskolai képzettséggel bíró, kellő számú kulturegyéniségekkel. Ezekből — sajnos — még az elégnél is több van manapság. A B. és C. listára helyezett hivatali alkalmazottak hatalmas tömege, a különféle főiskolákat és az egyetemek sokféle fakultásait végzetek elhelyezkedési lehetőségének súlyos problémái eklatáns bizonyosságok az intelligens középosztály túltermelése mellett.

Az a baj, hogy az alsóbb néprétegek, a földművesek, az iparosok, általában a gazdasági és ipari munkásság nem rendelkezik azzal a tágabb látókörű műveltséggel, mellyel a nyugati kultúr-nemzetek hasonló foglalkozású néprétegei rendelkeznek. Már pedig egy ország általános nemzeti műveltségének megítélésénél nem pusztán a felső- és középosztályok műveltségi állapota az irányadó, hanem elsősorban és főképpen a nép széles rétegeinek általános műveltségi fokozata.

A mi csonka országunkban ezek és az aránylag nagy számú főiskolai képzettségű emberek kulturális nívója között egy óriási űr tátong. Ennek az űrnek az áthidalására, az általános nemzeti műveltség emelésére alkalmas expediensnek látszik az elemi népoktatás intenzív kibővítése.

Ennek az átértézt elgondolása készítette Magyarország Kormányóját a V. K. M. úrhoz intézett 1928. évi június hó 28-án kelt következő legfelsőbb kéziratának kibocsátására:

„Péter és Pál napja ebben a mezőgazdasági országban kettős aratásnak ünnepe. E napon végződnek az iskolák, e napon látja egész évi munkájának külső eredményét a magyar tanuló s e napon vágva a rendekbe kaszáját a föld népe, e napon kezdi meg aratását a magyar gazda. Ezen a művelődési és a mezőgazdasági gondolatnak összefonódását jelképező napon örömmel állapítom meg, hogy a mezőgazdasági népesség érdekeit szolgáló népiskolák létesítéséről és fönntartásáról szóló 1926. évi VII. t.-c. megvalósításához fűzött remények teljes mértékben beváltak, mert e törvény alapján a magyar adófizető páratlan erőfeszítésére támaszkodva, 5000 tanterem és tanítói lakás felépítésének biztosításával sikerült elérni, hogy báró Eötvös József népiskolai törvénye szentesítésének 60. évfordulóján a magyar törvényhozásnak egyik legnemesebb alkotása végre betetőzést nyert.

De ennek az oly nagy áldozattal elért eredménynek pusztán megállapításánál nem állhatunk meg. Fajunk elpusztíthatatlan életereje igyekezett pótolni azt az iszonyatos vérvesztést, melyet a világháború folyamán szenvedett nemzetünk: ennek az évtizednek első felében felszökött a születések száma. További nehéz feladatok elé állítja tehát

Önt az az örömdetes tény, hogy a mindennapi népiskola tanköteleseinek száma a következő három évben több, mint 200.000-rel emelkedik. Hogy ez a hatalmas gyermektömeg ki ne szoruljon a népiskolákból, Önnek legfőbb kötelessége, hogy az evégből még szükséges 3000 tanterem és tanítói lakás kellő időben létesüljön.

Csak így válik szabaddá az út a nyolcosztályú mindennapi népoktatáshoz, melyet az összeomlás után a Németbirodalom és a szomszédos Ausztria nyomban életbeléptettek. hogy a német népnek a katasztrófa következtében beállott erővesztését a műveltség hatalmával pótolják. Most, hogy az utóbbi évek erőfeszítése folytán nálunk, Magyarországon sikerült a hatosztályos népiskolát élő valósággá emelni, utasítom Önt, hogy a nemzet települési, népesedési, közgazdasági és közművelődési helyzetének gondos mérlegelésével készítsen törvényjavaslatot a nyolcosztályú népiskolának tíz évi átmeneti idő alatt leendő fokozatos megvalósításáról s ezt terjessze alkotmányos tárgyalás végett az országgyűlés elé.

E legfőbb kézirat kapcsán a V. K. M. úr 1973—1928. eln. szám alatt az Országos Közoktatásügyi Tanácshoz a következő rendeletet intézte:

A Kormányzó úr Öfömméltósága a hozzám intézett s idecsatolt legfelsőbb kéziratában kiindulva abból, hogy ebben az évben báró Eötvös József népiskolai törvénye szentesítésének 60. évfordulóján, az 1926. évi VII. t.-c.-től kezdményezett nagy népoktatási akcióval a nemzet páratlan áldozatkészsége országszerte a hatosztályú népiskolát immár nagyrészt a valóságba átültette, arra szólított fel, hogy a nemzet települési, népesedési, közgazdasági és közművelődési helyzetének gondos mérlegelésével törvényjavaslatot terjesszek a nyolcosztályú népiskolának tíz évi átmeneti idő alatt leendő fokozatos megvalósítására vonatkozóan, alkotmányos tárgyalás végett, az országgyűlés elé.

A világháború óta Európa legtöbb államában az iskolai reformok egyik legfőbb problémája a népoktatás kereteinek kibővítése. Mindenütt, ahol 1918 óta a népoktatásügyet reformálták, az iskolaköteles kor felső határát kitölték s továbbképző iskolák szervezésével a népoktatást a 17—18. életévig iparkodtak kiterjeszteni.

A népiskola kereteit világszerte kibővíteni iparkodó törekvéseknek mélyebb s a mi nemzetünkre is érvényes okai vannak. Az első ok a kor egyetemes *demokratikus* szellemében gyökerezik: a nagy tömegeknek, a társadalom alsóbb rétegeinek is minél többet kell juttatni a szellemi javakból, mert főképp a műveltség fokozódásától várhatjuk a társadalmi ellentétek kiegyenlítését.

A másik ok *gazdasági* természetű. A gazdasági termelésben elsősorban nem a mennyiség növelése, hanem inkább a minőség javítása emeli a nemzet jólétét, külső és belső gazdasági erejét. A termelés minőségének javítása pedig csakis a munkásság nagyobb műveltsége útján lehetséges.

A harmadik főok az a *politikai* belátás, hogy a demokrácia növekvő uralmával mind nagyobb

tömegek vesznek részt az állami és egyéb közügyek intézésében és kapnak lehetőséget politikai jogaik gyakorlására. Ehhez azonban kellő műveltség szükséges: az egészséges politikai demokrácia csakis a kellő műveltségi demokrácián épülhet fel.

De megköveteli a nyolcosztályos népiskolát a *nemzeti öntudat* hatékonyabb kifejlesztése is, melyre a trianoni határok közé szorított Magyarország valamennyi fiának az eddiginél fokozottabb mértékben van szüksége. Ennek elérésére a hat osztályú népiskola nem elégséges, mert a nemzeti irodalom legfőbb termékeit, a nemzeti történelmet, Magyarország alkotmánytanát és földrajzát az V. és VI. osztály még kevésbé érett elméjű tanulóival nem lehet maradandó hatással feldolgozni. Ha a nemzeti öntudat nem függ is egyedül ezektől a tanulmányoktól, mégis felő, hogy a nép lelkében nem fog az a szükséges tudás és érzület kialakulni, melyet a nemzet nagy, jövőd feladatai okvetlenül szükségessé tesznek. A jövőd magyar apáknak és anyáknak jobban kell ismerniök a haza földjét, a nemzet multját és alkotmányát.

Végül a gyakorlati életben szükséges *reális és technikai ismeretek* sem dolgozhatók fel a hatosztályos népiskolában oly mértékben, hogy erre később az okszerűbb mezőgazdasági és ipari munkát építeni lehetne.

Mindezen okok alapján a mai magyar népiskola keretét még a VII. és VIII. osztállyal óhajtom fokozatosan kibővíteni, úgy, hogy a mindennapi iskolai kötelezettség az eddigi 6—12 éves kor helyett 6—14 éves korig terjedjen, melyre még kéteves továbbképző iskola emelkedik s így a tankötelezettség, a külföldi államok példájára, 16 éves korig tolódik ki.

A népiskolák VII. és VIII. osztályainak fokozatos életbeléptetését a következő menetben tervezem:

I. 1928 december 31-től 1930 szeptember 1-ig a két új osztály felállítása nem kötelező, de életbeléptethető. (Diósgyőrött, Ozdon és Pécsen már most is működik kísérletképen nyolcosztályos népiskola.)

II. 1930 szeptember 1-től 1935 szeptember 1-ig a községek a nyolcosztályos népiskolát a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyása mellett szabályrendelettel életbeléptethetik, amikor is az így kibővített iskolába való járás kötelező.

III. 1935 szeptember 1-től 1940 szeptember 1-ig a nyolcosztályos népiskola felállítása kötelező, de még a miniszter egyes községeknek megokolt kérelmére felmentést adhat.

IV. 1940 szeptember 1-től a nyolcosztályos népiskola egyetemesen kötelező.

A VII. és VIII. osztály tanítási anyaga a községek gazdasági természete szerint mezőgazdasági, vagy ipari szakirányú lesz.

Felkérem az Országos Közoktatási Tanácsot, vegye a kérdést tárgyalás alá s készítse el az idevágó törvényjavaslat-tervezetet.

Nagyon tiszteletre méltóak azok az érvek, amelyeket Kormányzó úr Ófőméltósága, valamint a V. K. M. úr ezekben a rendelkezésekben a nyol-

osztályú elemi népiskola megvalósítása tekintetében kiemelnek. Ezeknek az igazságából valóban semmit sem lehet letagadni.

Ma, a népoktatás intenzívitását biztosító, báró Eötvös József-féle 1868. évi XXXVIII. t.-c. hatvanadik évfordulatán, anélkül, hogy ennek érdeméből bármit is levonnánk, meg lehet állapítani, hogy a 12. életévig terjedő kötelező elemi népoktatás sem általános paedagógia indokokból, sem a tanuló növendékek physiologiai, vagy psychikus fejlettségi folyamata szempontjából nem volt egészen szerencsés gondolat.

Paedagógiai szempontból azért nem, mert az általános műveltségi nivót biztosító azok a tantárgyak, melyeknek ismerete és elsajátítása főként a nemzeti művelődés eredményessége szempontjából szükséges, általában meghaladják azt a szellemi felfogó képességet, amellyel a 12 éves gyermek normális körülmények között rendelkezik. Physiologiai szempontból azért, mert a 12. életév betöltése idején, amikor a gyermek tankötelezettségének véghatárát eléri, még nem jut el testi fejlődésének ahhoz a teljességéhez, amelyben gazdasági, vagy ipari munkára megnyugvással alkalmazható volna. És ha annak dacára mégis alkalmazzák őket, ez népfelődési szempontból mindenesetre hibás és káros jelenség. Végül a gyermek psychikus fejlődése szempontjából azért, mert közismerten ez az életidő a kezdeti időszak a legtöbb maradandó impressió befogadásának, miért is nagyon fontos, hogy ezeket az impressiókat a gyermek lehetőleg az iskola védelmező légkörében szerezhesse meg.

Mindenesetre kívánatos tehát, hogy a kötelező néptanítás korhatára a 12 évről legalább a 14-re kitolassék.

Nagy kérdés azonban az, hogy a 8 osztályú elemi népiskola miként lesz a gyakorlati életben megvalósítható?

Ha pusztán csak arról lesz szó, hogy az eddigi 6 osztály 8 osztályra emeltessék s az általános elemi népiskolai tankötelezettség 6 évről 8 évre terjesztessék ki: előre meg lehet jósolni, hogy a tervezett reform a gyakorlati életben nem fog bevalni. Hiszen a köztapasztalat azt igazolja, hogy a népiskola 5., főként pedig 6-ik osztálya ma is néptelen. Népesebb helyeken még csak elvégezi néhány növendék a 6-ik osztályt, de bizony a kisebb népességű helyeken, nem ritkán, egyetlen 6-ik osztályt végzett növendék sem akad.

Makláró Károly.

(Vége köv.)

Az egyházkerületi közgyűlés.

A második nap, rendes szokás szerint a kollégium ügyeinek intézésével kezdődött. Egy rendes és három helyettes tanár esküdött fel, akiket a püspök úr szíves szavakkal üdvözölt; válaszul Birtha István rendes tanár szolt néhány meleg és okos szót, megnyerve a rokonszenvét azoknak is, akik az ő értékes munkásságát előbbi működési köréből nem ismerték.

Azután a kollégium anyagi ügyeinek hosszú sora következett. Az igazgatótanács és annak albizottságai gondosan előkészítették ezeket az ügyeket s a közgyűlés hamarosan végezhetett is azokkal. Nagyobb figyelmet a dadai haszonbérletek ügye vont magára. Az egyik haszonbérelő ellen már az előző közgyűlésen jelentette a gazdasági tanács a szigorúbb lépések megtételét. Ez elég eredményesen végre is hajtatott, amennyiben a kollégium teljes követelésére megvolna a fedezet s ha a kollégium — amint azt az ezen ügy lebonyolításával megbízott igazgatótanács határozta — az új haszonbérlek mértékével számítja a követelését, a többi hitelezőknek is jut valamilyen kvóta. Ennek a kedvezőbb számításnak azonban az a feltétele, hogy a többi hitelezők ne akadályozzák a békés lebonyolítást s ez a haszonbérlet ezért ad még mindig gondot, bár itt a kollégiumot károsodás most már aligha érheti, legfeljebb arról lehet szó, hogy a többi hitelezők nem okoznak-e a nyugtalanodásukkal önmaguknak kárt. A másik haszonbérlet ügyében ellenben kellemetlen meglepetés érte a közgyűlést. Itt ugyanis eddig mindig arról volt szó, hogy ez a haszonbérlet elég erős anyagilag és nem kell a hátralékok miatt nyugtalanodni; sőt ezt a haszonbérlet kivétel nélkül minden tényező minden alkalommal rokonszenvvel igyekezett támogatni. már csak azért is, mert ez bizonyos vonatkozásban fehér holló, amennyiben dadai haszonbérlet léte — református. Annál inkább feltűnt tehát, hogy ez a mindeddig jónak tartott és rokonszenvvel kísért haszonbérlet most, mikor a végső leszámolást vele is az új haszonbérleti összeg alapján akarták teljesíteni azon feltétel alatt, ha záros határidőn belül fizet, nemcsak nem fizetett és nemcsak nem kért halasztást, de — amint kiderült — a termést és a berendezés egy részét is értékesítette anélkül, hogy a haszonbérlet törlesztésére gondolt volna. Ráadásul egy fatális tévedés folytán a tartozása kisebb összegben volt kimutatva, mint amennyi fizetetlen volt és éppen a közgyűlés előtt egy pár nappal jelentette a gazdasági hivatal a tévedés megtörténtét. A szükséges biztosítási intézkedések azonnal megtétettek és remélhetően itt is el lehet kerülni minden károsodást, kivált ha a haszonbérlet hamarosan belátja, hogy eljárásával önmagának árt. Ez az ügy inkább azért nagyon kellemetlen, mert személyes vonatkozások miatt olyan feltevésekre adhatna alkalmat, amelyeknek lehetőségét közérdekből is, de az érdekeltek iránti tiszteletből is mindenesetre ki kell zárni. Ennek pedig csak egyetlen módja van: teljes rigorozitással megvizsgálni az ügy minden fázisát és megállapítani, hogy a bekövetkezett meglepetésért a haszonbérleten kívül más valakit terhel-e és ha igen, milyen mértékű felelősség. Ezért helyes az egyházkerületi közgyűlés határozata, bármennyire fájdalmas is a nehéz közszolgálatot teljesítő tisztviselőknek a mai viszonyok közt különben sem rózsás helyzetét vizsgálatokkal súlyosítani; az ugyanis, hogy az ügy kiadatott az elnökségnek azzal a felhívással, hogy a gazdasági feladatokat teljesítő valamennyi hivatal irányában a fegyelmi vizsgálat

elrendelése iránt a szükséghez képest határozzon. A dadai ügy minden részében az ügyészi feladatok teljesítésével dr. Thury László debreceni tekintélyes ügyvédet, a debreceni egyházkerületi közgyűlést bízta meg az egyházkerületi közgyűlés.

Ezzel az ügygel kapcsolatban Görömbey Péter tanácsbíró indítványt tett az iránt, hogy a kollégium mindennemű anyagi ügyeinek intézésére egy vagyonfelügyelői, vagy jószágigazgatói állás szerveztessék. Az indítványt megfontolás végett kiadták a gazdasági tanácsnak, dr. Kun Béla azon indítványával együtt, hogy tétessék megfontolás tárgyává a kollégium pénzvagyonának takarékpénztár úján kezeltetése is. Mind a két gondolat felmerült már több alkalommal is. Sőt az utóbbi indítvány, kapcsolatban a kollégiumi tisztviselők létszámszökkenésére irányuló indítvánnyal együtt, adott alkalmat arra a nagy felzudulásra a tisztviselők körében, amely aztán az egyházkerületen át a három év előtt tárgyalt általános bizottsági vizsgálathoz vezetett. Az indítvány megtevője azonban úgy látszik, nagyon szerelmes a gondolatába s nem akar emlékezni arra sem, hogy akkor mennyi támadást zúdított ő ellene is ez a gondolat. De így van ez jól. Aki valamit helyesnek tart, annak a követelésétől ne tágítson személyi kellemetlenkedések miatt. Lehet, hogy most sem lesz az indítványából semmi. Bár a kerületi közgyűlés tagjait nagyon megkapta egy későbbi pontnál az indítványtevőnek az a közlése, hogy a Baltazár amerikai alapítvány kezelésének összes költsége az alapítványi vagyon egy ezrelékét sem teszi ki. A kollégium vagyonkezelésénél pedig csak személyi illetményekre kimegy vagy 35 ezer pengő, pedig a kezelt pénzvagyon nincs 35 millió. És még fűtésben, világításban, kiszolgálásban is szép pénzt meg lehetne takarítani, ha a kezelést rábíznánk valamelyik jó takarékpénztárra. Ezzel a kérdéssel nagyon komolyan kell foglalkozni, mert a tisztviselők tartása természetszerűen mind többre fog kerülni, a kollégium jövedelmei pedig nem fokozhatók, sőt — mint a dadai példa mutatja — csökkennek és a szükségletek a tanügy és más szellemi szükségletek terén is folyvást növekednek.

Élénk emlékeztetőt adott e tekintetben az a rövid, de rdekes megbeszélés, melyre Varga Zsigmond egyetemi professzornak, a kollégiumi könyvtár igazgatójának a könyvtár érdekében teljesített felszólalása adott alkalmat. Kiderült ugyanis, amit egyébként a beavatottak már régen tudnak, hogy a kollégiumi könyvtár valami csudálatosan szegényesen van adminisztrálva és hogy ha Varga professzor nem végezne olyan önfeláldozó nagy munkát, aminőről a könyvtár minden látogatójának van tudomása, a könyvtári adminisztráció teljesen megakadna. Varga professzor pedig fizetés nélkül dolgozik, csekély tiszteletdíjért; fizetett alkalmazott csupán egy tisztviselő és egy altszint; így látják el a könyvtár nagy forgalmát, ami annál szembeötlőbb, mert a sokkal kisebb egyetemi könyvtár ugyan uralan el van látva személyzettel. Amellett a könyvek beszerzésénél is vannak nehézségek. A könyvtár természetszerűen nem nélkülözheti

azoka
téséh
akar
persz
egy
gazda
k-rül
szerü
költs
évre.
leg i
kor n
előir
szere
olyan
juttá
valan
sem
Csike
kódh
áljon
szem
tiszt
indít
bizon
sen.

az a
zet.
fiúis
nem
Deb
A k
évb
fiúis
után
is le

a fe
külö
fela
hata
lato
ehh

sürg
ara
ma
igé
kel
int
cél
tés
léte
els
egy
ref
ne
sza
má
va
tus
tat

azokat a könyveket, amelyek a régi keretek kiépítéséhez szükségesek, még ha tovább fejlődni nem akar is; a gazdasági tanács pedig nem ad pénzt; persze, mert kell az adminisztrációra. Ebből nem egy kedvetlenség támadt már a könyvtár és a gazdasági tanács között s ha az utóbbi végül, a kerületi közgyűlés utasítása folytán engedni kényszerült is, a kiadott összegeket mint a könyvtári költségvetést terhelő előlegeket tartja nyilván évről-évre. Hiszen igaz, hogy ebben viszont számviteli-igaza van a gazdasági tanácsnak, azonban akkor meg nem szabad megelégedni olyan minimális előirányzattal, mint aminő a költségvetésekben szerepelni szokott. A könyvtárat nem lehet valami olyan cicomának tekinteni, amelynek csak akkor juttattunk valamit, ha az adminisztrációtól marad valami. Ime hát még a jelen keretek fenntartása sem megy simán, holott jelentkeznek az új igények. Csikesz professzor kérte, hogy az ifjúság munkálkodhatása végett az eddiginél hosszabb időn át aljon nyitva a könyvtár s mivel ez a mostani személyzet mellett lehetetlen, még egy könyvtári tisztit és egy altisztit állás szerveztessék. Ezt az indítványt is kiadták a gazdasági tanácsnak és bizony ez sem olyan, amit csak úgy lenyelni lehessen. Ebben is okvetlen tenni kell hamarosan valamit.

A fejlődő szükségletek másika is kopogtatott az ajtón a polgári iskola képében. Szomorú helyzet, hogy Debrecenben nincs református polgári fiúiskola. Az új polgári iskolai törvény után ez nem maradhat így, vagy még jobban lemaradunk Debrecenben a felekezetek közötti versenyben. A kerületi közgyűlés kimondta, hogy a jövő évben megnyitja a kollégium épületében a polgári fiúiskola első osztályát. Az egyetem kiköltözése után a következő évben hely már lesz, csak pénz is legyen hozzá. De erre is lenni kell.

Aztán ott van a gimnázium tovább fejlesztése, a felső osztályok párhuzamosításával, vagy esetleg külön reálgimnázium berendezésével. Nagy és fontos feladat ez is. Ebben csak a tavaszi közgyűlés fog határozni, most csak elvileg helyeselték a gondolatot. De ezt a kérdést sem lehet eltüntetni és ehhez is megint több pénz kell.

Aztán ott van a tanárképző intézet, amely sürgeti az egyházkerületi pénztárból ígért tizezer aranykoronáját. Százharminchatszoros szorzó számmal. A pénzügyi bizottság csak száztizenhatszorosot ígér, de azt is csak igéri. Azonban addig is élni kell és igen nagy hiba volna, ha éppen ezt az intézményünket, amellyel nyertük meg az egyetem céljára adott legtöbb adományt s amelynek létesítésére és fenntartására magunkat az állami egyetem létesítésekor is nyomatékosan köteleztük, engednők elsorvadni. Semmi sem nagyobb jelentőségű a mi egyházi életünk szempontjából, mint a magyar református intelligens középosztály. Ennek a minőségét pedig nagyrészt a középiskolai tanárok szabják ki. Bűn volna, önmagunk ellen, a református tanárképzés ügyét elhanyagolni. Ha erre sem vagyunk alkalmasak: akkor Debrecenben református szempontból csakugyan megszűnt a felső oktatás. Mert azt, hogy pásztor neveljen magának,

az egyház nem is az oktatás, hanem a legszorosabb egyházi élet körébe tartozónak kell, hogy tekintse.

Ime hát bőven van hely a pénzt hova tenni. Nagyon nagy okunk van azért, hogy minden garast megmentünk és minden garast kétszer is nézzünk meg, vajjon csakugyan szükséges célra adjuk-e ki.

Halottaink

Csizmadia Lajos a pápai református theologia nyug. tanára életének 70-ik, 11 évi gyakorló-lelkészi és 25 évi tanári szolgálat után nyugalmába vonulásának 3. évében 1928. évi december hó 5-ikén megtért Urához, Teremtőjéhez. A megboldogult egykor a főiskola kiváló növendéke, majd a theologiai akadémiának evangéliumi lelkü, odaadó, buzgó tanára volt, aki először mint lelkész, majd mint tanár gazdag irodalmi tevékenységével, áldott igehirdetésével, szeretetteljes életével mutatta meg a reábizottakban való hű sáfárkodását. Áldott legyen emlékezete!

Dr. Blatsy József, a mezőtúri gimnázium nyugalmazott tanára, 41 évi szolgálat után életének 71-ik, nyugalmába vonulásának 8-ik évében f. hó 7-én váratlanul elhunyt. 26 évig volt kiváló tanára, 1 évig h. igazgatója is a mezőtúri gimnáziumnak. A matematikát és filozófiát tanította szokatlanul nagy sikerrel s példaadással. Temetése december 9-én délelőtt fél 11 órakor volt. A jók emlékezete fennmarad.

Különfelek

A kollégiumi kántus december hó 11-én délután 5 órakor a kollégium dísztermében tartotta Jámbor Ferenc kegyes alapító emlékünnepélyét. A kántus gyászéneke után dr. Sz. Kun Béla, a kántus felügyelőtanára mondott megnyitó beszédet. Verseiből felolvasott Farkasfalvi Mauks László, énekelt Nagygyörgy Sándor szénior és Kovács Katóka, szavalt Kucsár Ferenc. A kántus nagy tetszéssel három darabot adott elő, Szigethy Gyula főiskolai énektanár vezetésével.

A Kossuth uccai egyházrész Nőegylete dec. hó 5-én tartotta első összejövetelét a „Dóczy intézet” nagytermében, igen szép érdeklődés mellett. Baja Mihály lelkész tartott ez alkalommal biblia-magyarazatot. — Felolvasott Madar Zoltán segédlelkész. — A Nőegylet második összejövele dec. hó 12-én volt, amikor Madar Zoltán segédlelkész bibliát magyarázott, Baja Mihály lelkész felolvasott és Magyar Bertalan segédlelkész imádkozott.

A „Dóczy-intézet” volt növendékeinek Iskola-barát Szövetsége december hó 9-én tartotta közgyűlését. Dr. Konez Aurélné üdvözlő szavai után megtartották a választásokat a megüresedett tisztségekre, alelnök lett dr. Juhász Nagy Sándorné, jegyző pedig Kun Judit. A közgyűlés elhatározta, hogy az idén is megrendezi a Dóczy-bált, még pedig február 5-én. A bál előtt műsoros délután lesz. A jövedelem az intézet fejlesztésére szolgál.

A közgyűlés után szeretetvendégség volt, melyen Szele György lelkész mondott imádságot.

Vallásos-estély volt december hó 9-én az Ispotály-templomban. Bibliát olvasott és imádkozott Felker János lelkész, prédikált Soós Béla főgimnáziumi tanár, felolvasott Nagy Sándor segédlelkész, énekelt Kovács Kálmán tanító, záróimádságot mondott Molnár Ferenc lelkész.

Szegénységélyezés. A debreceni Kálvinisták Templomegyesületének szegénységélyező szakosztálya az idén is megtartja karácsonyi szegény iskolások és a felnőttek segélyezését. 150 gyermek részesül cipő, ugyanannyi meleg alsóruhasegélyben s 400 felnőtt szegény kap karácsonyra élelmiszerajándékot.

A bényei lelkészi kör Bodrogolasziban december hó 13-án vallásos délutánt rendezett. A kör tagjai elhatározták, hogy évenként a gyülekezetekben kétszer kölesönösen teljesítenek szolgálatot.

A debreceni Bethlen Gábor kör december hó 9-én Derecskén jól sikerült előadást rendezett.

A derecskei református egyház presbiteriuma Lénárt Irma h. tanítónőt rendes tanítónővé választotta.

A szülők iskolájában december hó 11-én Tóth Árpádné, református tanítónőképzőintézeti tanárnő tartott előadást a modern leánynevelésről.

A Kollégium gyakorlóiskolája kedves ünnepély színhelye volt december 8-án, ekkor leplezték le az intézet volt tanítójának, Kállai Istvánnak az arcképét, aki a Kormányzó úrnak tanítója volt. Ünnepi beszédet dr. Erdős Károly, lelkészképzőintézeti igazgató mondott.

A Csapó uccal egyházzrész karácsonyi vásárt rendezett december hó 1—5. napjain, igen szép sikerrel. A vásárt dr. Révész Imre, az egyházzrész vezető lelkésze nyitotta meg szép beszéddel s énekelt a Tanítói Vegyeskar. Nagyszámu közönség kereste fel a több teremben elhelyezett kiállítást, élénk vásárlókedvvel. A vásár tiszta jövedelme 1900 pengő.

A Templomegyesület missziói estélyt rendezett december hó 14-én, délután 6 órakor a Kollégium dísztermében. Előadást tartott dr. Révész Imre: Az üstfoltozó (Bunyan János születésének 300-ik évfordulójára) címmel.

Az újlétal református egyház lelkészének, Nagy Mártonnak a megválasztását, az egyházkerületi bíróság jóváhagyta.

A Pataki Diákok Szövetsége december hó 1-én tartotta összejevetelét, amelyen Janka Károly, a szövetség alelnöke üdvözölte a megjelenteket és kegyeletes szavakkal emlékezett meg a főiskola nagy halottjáról, Dókus Gyula főiskolai világi gondnokról. Elnöki bejelentések után a szövetség elhatározta, hogy a pataki főiskola teljes történetének megíratása céljából gyűjtést indít, hogy a múlt a főiskola fennállásának 400 éves évfordulója alkalmából, 1931-ben közrebocsáthassa.

Beiratkozási hirdetés. A debreceni m. kir. Tisza István-Tudományegyetem mind a négy karán a rendes beiratkozások az 1928—29. tanév II. felére 1929 január hó 7-én kezdődnek és bezárólag 22-ig tartanak. Utólagos beiratkozásra engedélyt január hó 23-tól január hó 27-ig az illetékes kari dékán, január hó 28-tól, február hó 6-ig bezárólag az egyetem Rectora adhat. Beiratkozást mindenkinél folyamodnia kell. A folyamodványt annak a karnak dékánjához — 1928. évi december hó 15 és 31-ike között kell benyújtani — amely karban a folyamodó beiratkozni kíván. Melléklendők a következő eredeti okmányok: a) születési bizonyítvány, b) középiskolai érettségi bizonyítvány, c) erkölcsi bizonyítvány folyamodó nemzetiségéről és erkölcsi megbízhatóságáról, d) ha a folyamodó hadiárva, ennek közhatalósági igazolása, e) ha a folyamodó atyja haretéri szolgálatot teljesített, a Károly csapatkereszt elnyerésének igazolása, f) közhatalósági bizonyítvány folyamodó szüleinek foglalkozásáról, vagyoni helyzetéről és arról, hogy a szülők mióta laknak jelenlegi lakóhelyükön, hol laktak azelőtt s amennyiben több helyen laktak volna, mi volt a foglalkozásuk régebbi lakóhelyükön? Eredeti okmányok nélkül felszerelt kérvények figyelembe vételni nem fognak. A folytatólagosan iratkozó hallgatók 1929. évi január hó 7-től 22-ig iratkozhatnak be. Utólagos beiratkozásnak február hó 6-án túl rectori engedéllyel sincs helye. Az egyetemen a II. félévi előadások január hó 23-án kezdődnek. Az egyetemi hallgatók részére Debrecenben a következő diákjóléti intézmények állnak rendelkezésre: a) a református kollégium internátusa és konviktusa, b) a Szent László kollégium, valamint a c) Tisza István Internátus, továbbá: d) az Országos Birói és Ügyészi Egyesület internátusa, e) a MANSz. leányotthon, f) a Mensa Academica. A félévi tandíj 102 pengő. Tandíjkezdményért az első ízben beiratkozók a felvételi kérvénnyel együtt, a folytatólag beiratkozók január 14-ig folyamodhatnak.

Az Ispotályi egyházzrészben hetenként két alkalommal varróóra és bibliaköri összejövetel van.

A szülők iskolája Győrteleken. Dr. Veress István debreceni tanítóképzőintézeti igazgató tartott előadást folyó hó 9-én este 6 órakor az iskola termében. „A gyermeki hazugságok” képezték előadásának tárgyát. — Szülőket, tanítókat egyaránt érdekelt a mély lélektani alapon fejtegetett, számtalan példával illusztrált kérdés. Mily eljárással adhatunk alkalmat a gyermeki hazugságok keletkezésére s mily módon szüntethetők meg azok. A szülők részéről szokatlan érdeklődés nyilvánult meg az illusztris előadó gyakorlati fejtegetése iránt s ez láthatóan megelégedéssel töltötte el őt is. Lelkész kezdő s záró imádságán kívül Kiss Anna s Baráth Margit II. o. tanulók kedves szavatai képezték még a nagyon szépen sikerült estély pontjait.

FEST, MOS, TISZTIT KONCZ

kelm festő, vegytisztító és gőzmosó nagvüzeme
Fióküzletek: Piac-utca 18. (Bikával szemben)
és Szent-Anna-utca 2. szám alatt.

Péterfia-u. 30.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől

Hivatalos értesítés.

3612—1928. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes ur!

Egyházkerületi közgyűlésünk 268—1926. szám alatt hozott határozatával elrendelte, hogy minden év szeptember hó utolsó vasárnapján (bibliavasárnapon) begyűlt perselypénz a Brit és Külföldi Bibliatársulat céljaira fizetessék be.

Felkérem Esperes urat, méltóztassék az egyházkerület községek figyelmét felhívni arra, hogy amennyiben hivatolt határozatnak eddig eleget nem tettek volna, úgy a szóban lévő perselypénzt az egyházkerületi pénztár (Debrecen) címére haladéktalanul küldjék be.

Atyafiságos szeretettel:

Debrecen, 1928. november 28.

Baltazár Dezső,
püspök.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:

Dr. KUN BÉLA.

Szerkesztői üzenetek.

M. K. Kunhegyes. Hálásan köszönjük a küldeményt. Nagyon szép töled, hogy sok munkád közt a lapról sem feledkezel meg. **M. I. Vasmegyer.** Régen nem kaptunk már semmit. Karácsony és újév alkalmára nem ad inspirációt? **P. J. Ófehértó.** Két-száz pengő sikerült ki a segélyegyletnél. Erre az együletre is áll, hogy szegény az eklézsiá. Így téli időben azonban csak belső építkezés folyik, aközben egy-egy cikk megírására is kerülhetne idő. **Tanító.** Egy kedves volt tanulótlársam beszélt előttem a következőket: Mivel az özvegy édesanyja a Tisza-uradalomban volt alkalmazva, Tisza István mindig érdeklődött az iskolai bizonyítványa iránt. Egyszer, nem ugyan év végén, bizony nagy hanyatlás volt a bizonyítványban. A fiatal — 24—25 éves — Tisza négyszem közt kemény szigorúsággal vette elő a fiút. Rettenetesen leszidta, amiért nem gondol szegény szükkölködő édes anyjának áldozatára és nem végzi pontosan a kötelességét. Mikor javában folyt a dorgálás, belépett az uradalmi számvévő, Tisza István egykori mentora és legbizalmasabb embere. Tiszának egyszerre nyájasra fordult a szava, átölelte a fiú vállát s kedves hangon mondta neki: „nos, kedves Józsi, látogass meg máskor is.”

Pedig Tisza István nem volt sohasem kép-mutató, sőt, a modorbéli símaság mestere sem. Csak tudta azt, hogy a más előtt tett szemrehányás fájdalmas, sőt megalázó.

Tisza Istvánnak eszébe jutott ez, egy kis gyermekkel szemben és csak egyetlen, s épen nagyon bizalmas tanú jelenlétében. Az önk vezetéségének meg nem jutott eszébe egy nagyérdemű

férfiúval szemben az egész nyilvánosság elé menni. Pedig Tisza Istvánnak mégis csak több joga volt azt a gyermeket feleletre vonni, mint az önk lapjának ezt a nagy emberünket.

Jobb ezt a dolgot nem holygatni. Higyje meg, nem járul belőle dicsőség a tanítóságra.

SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó-cég
Hódmezővásárhely, Fő-tér (saját ház).

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Igen tisztelt Szántó Úr!

Gyülekeztem néhány tagja a tegnapi napon, tehát karácsony ünnepének másodnapján azzal a kérelemmel fordult hozzám, engedjem meg, hogy újév első napjára egy új paláttal kedveskedhessek nekem, Szerető szívükből fakadt kérésükből eredőleg kérem Szántó urat, hogy a legközelebb Hajdúböszörményben felvett mérték szerint részemre selyemből körpalástot s hozzávaló sapkát készíteni sziveskedjék, úgy, hogy újesztendő első reggelén abban fungálhassak. Emilitett gyülekezeti tagok úgy gondolták, hogy maguk veszik meg a szükséges selymet, gondolom abban a hiedelemben, hogy így kevesebbe jó, én azonban azzal biztattam őket, hogy amennyiben alkutárgyát úgy sem képezi Szántó úrnál a palástkészítés, semmi hátrány nem fog származni abból, hogy anyagot is Szántó úr ad. Midőn ismételem az újév első reggeli terminust, szíves tisztelettel vagyok

Biharkeresztesen, 926 dec. 27.
Sarkadi Nagy József,
református lelkész.

Igen tisztelt Uram!

Nagy elfoglaltságom s betegeskedésem miatt csak most vagyok abban az általam nagyon várt szerencsés helyzetben, hogy az Ön által készített palástra vonatkozólag papírra vessem felfogásomat s ezzel Önnek jól megérdemelt örömet szerezzek.

Az Öntől kapott palást, akár a kidolgozást, akár pedig az anyagot nézem, olyan gyönyörű és olyan finom, hogy szépsége és jósága miatt csodálkozó öröm tölti el a gondjaimra bizott gyülekezet még egyszerű tagjainak szívét s lelkét is. Kedves kötelességemnek fogom ismerni mindenkor, amikor tehetem, Szántó urat lelkésztestvéreim szíves figyelmébe ajánlani, hiszen erre a legteljesebb mértékben reá szolgált.

Szíves tisztelettel vagyok:

Biharkeresztes, 1927 február 1-én.

Sarkadi Nagy József,
lelképászter.

Kedves Szántó Úr!

Az általa küldött palást és süvegnek esinossága, szépsége, művészi kivitele nagyon meglepett bennünke s igazán nagyon meg vagyok elégedve. A pénz postán beküldetett.

Kaba, 1926 dec. 13.

Tisztelettel, az ajándékozó Nőgyesület által.

Körödi Gyula, ref. lelkész.

Legcélyszerűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a Nőgyesületek hasonló ajándékrendelésit.

Tisztelettel: SZÁNTÓ JÓZSEF, az „ORLE” szabója.

KUN JÓZSEF késműves és műköszörűs Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

✱

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

**Magyarország
aranykoszorús mestere.****Szlezák László**harang- és ércöntőde, harangfelszerelés és
haranglábgyar

Budapest, VI., Frangepán-u. 77. sz.

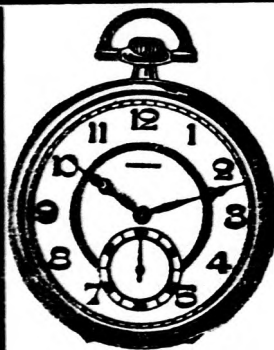
TELEFON: LIPÓT 913-53.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel,
1921. és 1923. évi vasipari kiállításon arany-
éremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tár-
laton kormány díszoklevéllel, 1927. és 1928. évi
budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombat-
helyi kiállításon nagy aranyéremmel kitüntetve.

Számos egyházi elismerőlevél!

Költségvetéssel díjmentesen szolgál!

Előnyös fizetési feltételek!

Debreczeni István

órásmeister

Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása

Mindennemű órák
raktára.Az 1926. évi debreceni
Iparképzőintézet díszoklevéllel, a budapesti
és székesfehérvári orsz. kiállításon arany-
éremmel kitüntetve.**Schuller Sámuel**

szobafestő, mázoló és tapétázó mester

Debrecen, Simonffy u. 25. Telefon 806.

Templomfestést vállal!

Költségvetés díjtalan.

Szép és jó munkáért ezüst éremmel kitüntetve.

Ha gondtól akar megszabadulni,

ne vegyen mást kedveseinek

ajándékol CSAK ZSOLTÁRT

a közelgő Karácsony ünnepére!A Tiszántúli református egyház-
kerület könyvnyomda-vállalata
tisztelt vásárló közönségének régi
óhajára, kiadta zsoltár kiadvá-
nyainak legkisebb típusát**11x8 cméter
nagyságban**Ezen kiadvány a nyomda-
és könyvkötőipar leg-
szébb remekműve.Negyvenféle szín és különböző
díszítés teszi változatossá min-
denki számára.Ára celluloid kötésben, díszes
tokkal 11'— pengő.Bőrkötésben és préselt díszítés-
sel 14'— pengő.Könyvkereskedésünkben minden
érdeklődőnek vételkényszer
nélkül bemutatjuk.Imakönyvek, képeskönyvek, ifjúsági
iratok, emlékkönyvek, levelező-lap
albumok, különböző gyermekjátékok.
Óriási választék és mélyen leszal-
lított árak karácsonyfa díszekből.
Szébbnél szébb levélpapírok. A leg-
kényesebb igényeket is ki tudjuk
elégíteni.**„Méliusz“**

könyvkereskedés,

könyvkiadóhivatal,

papír- és írószerkereskedés

DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26.

Telefonszám: 270.